

Faglærer: Carina R. Johnsen.

HALVÅRSPLAN I NORSK – 5. trinn

HØSTEN 2024

Læreverk: Salto 5A

Halvårsplanen er lagd for å gi læreren en samlet oversikt over elevenes læringsmål, kompetansemålene i LK20, innholdet i elevboka og tekster som kan knyttes til de tverrfaglige temaene *Folkehelse og livsmestring, Demokrati og medborgerskap og Bærekraftig utvikling*. Det henvises også til aktuelle sider i arbeidsboka.

Angitt tidsbruk er kun ment som forslag, og rekkefølgen for tema og innhold kan tilpasses den enkelte skole og klasse. Her er et forslag til en alternativ progresjon:

- Kapitlene 4 og 6 kan arbeides med i samme periode. Her kan det fokuseres på personbeskrivelser i innledningen. Det holder med én skriveskole i denne perioden.
- Kapitlene 7 og 8 kan slås sammen. Bygg videre på kapittel 2 om sammensatte tekster, og se nærmere på saktekster som fagtekster, lister og instruksjoner. Det er naturlig å trekke inn kildekritikk i arbeidet med begge kapitlene.

KM = kompetansemål (se oversikt nederst i dokumentet)

EB = elevbok AB = arbeidsbok

34–35 2 uker	1 TA SALTO! EB (s. 6–25) AB (s. 6–19)	1 4 8 14	– bruke SALTO-strategiene før, under og etter lesing – finne nøkkelord, skrive sammendrag, lage tankekart og venndiagram – presentere en tekst muntlig ved hjelp av nøkkelord	Del 1 (s. 8–15) – Les og forstå, -SALTO-strategiene Del 2 (s. 16–21) – Les og lær, læringsstrategier Del 3 (s. 22–23) – Nøkkelord som manus	Demokrati og medborgerskap: «Foreldre må skjerpe seg» Bærekraftig utvikling: «Skal det være en gresshoppetaco eller en vepsekake?» «Hva er VR--briller?»
36–37 2 uker	2 Sammensatte tekster EB (s. 26–49) AB (s. 20–37)	1 4 5	– forklare hva som kjennetegner sammensatte tekster – forstå hvordan tekst og illustrasjoner forteller noe sammen – bruke komma ved oppramsing og	Inn i tema (s. 28–33) – Hva er sammensatte tekster? – Verbaltekst og illustrasjoner forteller sammen – Memer Språkverksted (s. 34–35) – Skilletegn: punktum, spørretegn, utropstegn og komma	Folkehelse og livsmestring: <i>Håndbok for superhelter</i>

Faglærer: Carina R. Johnsen.

		11	foran «men»	Les og forstå (s. 36–43) – <i>Håndbok for superhelter</i> , av Elias og Agnes Våhlund Mer å lese (s. 190–194) – «Liten og rask», fra <i>Alt om Messi</i> av Michael Jepsen – «Kvinnene som skapte frykt til sjøs», fra <i>Aftenposten Junior</i> av Marthe Dypvik Jensen	Skriveskolen (s. 44–47) – Lage bildebok eller faktatekst om en superhelt	
		12	– lage en sammensatt tekst			
		14				

38	3 Vitser og -gåter EB (s. 50–71) AB (s. 38–51)	1	– forklare hva som kjennetegner vitser og gåter	Inn i tema (s. 52–57) – Hva er en vits? – Hva er en gåte? – Lever av latter – intervju med Jonis Josef – Å fortelle vitser og gåter	Språkverksted (s. 58–59) – Å skrive replikker: replikkstrekk og anførselstegn	Folkehelse og livsmestring: «Lever av latter» <i>Den rikeste gutten i verden</i> «Hei, storesøster»
1 uke		4	– fortelle vitser og gåter med -innlevelse			
		5	– bruke replikkstrekk og anførselstegn			
		9	– skrive egne vitser og gåter			
		10		Les og forstå (s. 60–67) – <i>Den rikeste gutten i verden</i> , av David Walliams Mer å lese (s. 195–200) – «Ha, ha, ha, he, he, hi, hi, hi», artikkel fra <i>Nysgjerrigper</i> av Dagny Holm – «Hei, storesøster», fra diktsamlingen <i>Bror, søster dikt for barn</i> av Thomas Marco Blatt	Skriveskolen (s. 68–69) – Dikte en vits og en gåte	
		11				
		12				

Faglærer: Carina R. Johnsen.

39–41 2 uker	4 Å innlede en -fortelling EB (s. 72–93) AB (s. 52–69)	1 4 5 10 11 12 13	<ul style="list-style-type: none"> – forklare hva som kjennetegner en pangstart og en rolig start – reflektere over hva som gjør en innledning god – bøye verb i ulike tider – skrive innledninger med beskrivelser av person, plass eller -problem 	<p>Inn i tema (s. 74–79)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kom i gang! – Fortellingens tre deler – Innled med rolig start eller pangstart – Hva bør være med i innledningen? <hr/> <p>Les og forstå (s. 82–87)</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Olivias liv annenhver uke</i>, av Heidi Linde <p>Mer å lese (s. 201–207)</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Berre venner</i> av Bente Bratlund – «De kom om natten», utdrag fra <i>Tause skrik</i> av Arne Svingen 	<p>Språkverksted (s. 80–81)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Verb: bøye verb i presens, preteritum og presens perfektum <hr/> <p>Skriveskolen (s. 88–91)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skrive en innledning med beskrivelser av person, plass og problem 	Folkehelse og livsmestring: <i>Tonje Glimmerdal</i> <i>Berre venner</i> <i>Olivias liv annenhver uke</i>
-----------------	---	-------------------------------------	---	---	---	--

42–43 2 uker	5 Nynorsk og -bokmål EB (s. 94–117) AB (s. 70–87)	1 5 10 11 12 15 16	<ul style="list-style-type: none"> – forklare bakgrunnen for at vi har to norske skriftspråk – sammenlikne ord på nynorsk og bokmål – lage spørsmål med og uten spørreord på nynorsk og bokmål – skrive et intervju på nynorsk 	<p>Inn i tema (s. 96–101)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Språk i Norge – Talespråk – Skriftspråk – Hvorfor har vi to skriftspråk? – Ja takk, begge deler <hr/> <p>Les og forstå (s. 104–111)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Pappa ønskes», utdrag fra <i>Vaffelhjarte</i> av Maria Parr 	<p>Språkverksted (s. 102–103)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Å stille spørsmål på nynorsk og bokmål <hr/> <p>Skriveskolen (s. 112–115)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skrive et intervju om språk 	Folkehelse og livsmestring: «Pappa ønskes»
-----------------	--	--------------------------------------	--	--	---	--

Faglærer: Carina R. Johnsen.

		17		<p>Mer å lese (s. 208–214)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Språklege sprell», fagtekst fra Nysgjerrigper av Trond Rødvik – «Haraldr og Helga», utdrag fra <i>Den store faktaboka om språk</i> av Helene Uri 		
44–45 2 uker	<p>6 Å beskrive en person</p> <p>EB (s. 118–139)</p> <p>AB (s. 88–105)</p>	1 4 5 10 11 12 13	<ul style="list-style-type: none"> – forklare forskjellen på en persons ytre og indre egen-skaper – reflektere over hva som gjør en personbeskrivelse god – gradbøye adjektiv – beskrive personer med adjektiv, slik at leseren kan se dem for seg 	<p>Inn i tema (s. 120–125)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Å beskrive en person – Ytre og indre egen-skaper – Personbeskrivelser – Vi studerer personbeskrivelser – Biodikt <p>Les og forstå (s. 128–133)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Gentlemanstyven Gjest – Norges Robin Hood?», utdrag fra <i>Skumle skurker og mystiske mordere</i> av Cecilie Winger <p>Mer å lese (s. 215–220)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Til verda», fra <i>Eg er, eg er, eg er</i> av Ruth Lille-graven – <i>Parvana</i>, av Deborah Ellis 	<p>Språkverksted (s. 126–127)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gradbøying av adjektiv: positiv, komparativ og superlativ <p>Skriveskolen (s. 134–137)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skrive en personbeskrivelse med beskrivelser av ytre og -indre egenskaper 	<p>Folkehelse og livsmestring:</p> <p><i>Ollis</i></p> <p><i>Gutten i kjelleren</i></p> <p>«Til verda»</p> <p><i>Parvana</i></p> <p>Demokrati og medborgerskap:</p> <p><i>Gutten i kjelleren</i></p> <p>«Gentlemanstyven Gjest – Norges Robin Hood?»</p> <p><i>Parvana</i></p>

46–48 3 uker	<p>7 Fagtekster</p> <p>EB (s. 140–165)</p>	1 3	<ul style="list-style-type: none"> – forklare hva som kjennetegner en fagtekst – vurdere om en kilde er pålitelig og 	<p>Inn i tema (s. 142–149)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hva er en fagtekst? – Hva kjennetegner en fagtekst? 	<p>Språkverksted (s. 150–151)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Substantiv: egennavn og fellesnavn 	<p>Bærekraftig utvikling:</p> <p>«Slimete gjester i hagen»</p>
-----------------	---	--------	--	--	---	---

Faglærer: Carina R. Johnsen.

	AB (s. 106–123)	4 5 8 10 11 12 13 14	<p>relevant</p> <ul style="list-style-type: none"> – bøye substantiv i entall og flertall – skrive en fagtekst med innledning, hoveddel og avslutning 	<p>– Saltos kildesjekk</p> <p>Les og forstå (s. 152–159)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Eitt skjellsord og 47 slag», fra <i>Den norske slavehandelen</i> av Anders Totland <p>Mer å lese (s. 221–227)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «På hjemmelagde ski», artikkel fra <i>Aftenposten Junior</i> av Marthe Dypvik Jensen – «Strutsen», fra <i>Dyras beste sjekketriks</i> av Malin Hellebø 		<p>Demokrati og medborgerskap:</p> <p>«Eitt skjellsord og 47 slag»</p> <p>Folkehelse og livsmestring:</p> <p>«På hjemmelagde ski»</p>
49 1 uke	<p>8 Instruksjoner og -lister</p> <p>EB (s. 166–187)</p> <p>AB (s. 124–141)</p>	1 4 5 10 11 12 14	<ul style="list-style-type: none"> – forklare hva som kjennetegner -instruksjoner og lister – letelese for å hente ut informasjon fra instruksjoner og lister – alfabetisere ord som starter med én eller flere like bokstaver – planlegge en instruksjonsfilm 	<p>Inn i tema (s. 168–173)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Instruksjoner – Kjennetegn på en instruksjon – Instruksjonsfilm – Lister <p>Les og forstå (s. 176–181)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Verdens farligste dyr», av Lars Wærstad – «Nissens liste» <p>Mer å lese (s. 228–233)</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Korleis lage bål», fra <i>Den store barske gutteboka</i> av Olav Viksmo-Slettan – «Kjære Julenissen», utdrag fra <i>Julenissen</i> av Pia Strømstad 	<p>Språkverksted (s. 174–175)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alfabetisk rekkefølge <p>Skriveskolen (s. 182–185)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Planlegge en instruksjonsfilm: skrive en instruksjon og lage et storyboard 	<p>Folkehelse og livsmestring:</p> <p>«Kjære Julenissen»</p>

Faglærer: Carina R. Johnsen.

Læreplan i norsk

Kompetansemål etter 7. årstrinn

Det er satt inn nummer foran kompetansemålene for å gjøre halvårsplanen på de forrige sidene mer oversiktlig.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne

- 1 lese lyrikk, noveller, fagtekster og annen skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, svensk og dansk og samtale om formål, form og innhold
- 2 lese samiske tekster på norsk og samtale om verdiene som kommer til uttrykk, og hvordan stedsnavn og personnavn som inneholder de samiske bokstavene, uttales
- 3 orientere seg i faglige kilder på bibliotek og digitalt, vurdere hvor pålitelige kildene er, og vise til kilder i egne tekster
- 4 bruke lesestrategier tilpasset formålet med lesingen
- 5 skrive tekster med funksjonell håndskrift og med flyt på tastatur
- 6 lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler
- 7 reflektere etisk over hvordan eleven framstiller seg selv og andre i digitale medier
- 8 presentere faglige emner muntlig med og uten digitale ressurser
- 9 leke med språket og prøve ut ulike virkemidler og framstillingsmåter i muntlige og skriftlige tekster
- 10 beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål
- 11 skrive tekster med tydelig struktur og mestre sentrale regler for rettskriving, ordbøying og tegnsetting
- 12 gi tilbakemelding på medelevers tekster ut fra kriterier og bruke tilbakemeldinger i bearbeiding av egne tekster
- 13 bruke fagspråk og kunnskap om ord-klasser og setningsoppbygning i samtale om egne og andres tekster

Faglærer: Carina R. Johnsen.

14 utforske og beskrive samspillet mellom skrift, bilder og andre uttrykksformer og lage egne sammensatte tekster

15 prøve ut skriving av tekster på sidemål

16 sammenligne talespråk i nærmiljøet med andre talespråkvarianter i Norge og med nabospråk

17 utforske og reflektere over sammen-hengen mellom språk og identitet

- Læreverk som Ordriket, samt hyllebøker og annet egnet studiemateriale som passer til tema, vil kunne bli benyttet i undervisningen.